

Na kogo wypadnie...

Uczestnicy siedzą w kręgu. Prowadzący rozdaje im packi (mogą się powtarzać wzory i kolory, a ilość pacek nie musi odpowiadać ilości dzieci). Zadaniem uczestników jest podawanie pacek w kole w rytm piosenki. Gdy muzyka cichnie, uczestnicy muszą wykonać wcześniej ustalone i omówione zadanie, np. packa czerwona – robisz 3 przysiady, packa zielona – robisz 2 podskoki itp. Długość zabawy zależy od zainteresowania dzieci, można również zmodyfikować reguły, eliminując uczestnika, który pomyli zadania lub nie wykona ich wcale.

Mój tata jest kowalem

Uczniowie stoją w kole. Pierwsza osoba trzyma packę w dłoni, mówiąc: „Mój tata jest kowalem i robi tak” – pokazuje przy tym na migi ruchy kowala uderzającego młotem o kowadło. Packa przechodzi w ręce kolejnego uczestnika zabawy, który mówi: „Jego tata jest kowalem i robi tak” (tu powtarza ruchy poprzednika), po czym dodaje: „Moja mama jest pielęgniarką i robi tak” – po czym udaje, że robi zastrzyk. Zabawa trwa do pierwszej pomyłki bądź do chwili, gdy packa zatoczy koło.

Gdybym był tobą

Tymi słowami każdy uczestnik zaczyna wypowiedź. Wszyscy siedzą w kole. Przed pierwszą osobą leży packa na muchy, uczestnik kręci nią, a ta wskazuje inną osobą. Zadaniem gracza jest powiedzenie czegoś pozytywnego na temat wylosowanej osoby, np.: „Gdybym był tobą, codziennie nosiłbym niebieską koszulkę, bo dobrze ci w tym kolorze”. Warunkiem przeprowadzenia tej gry jest atmosfera zaufania w grupie. ■

Literatura

- SKWARK D., *Skarbnica zabaw. Ponad 650 zabaw na różne okazje*, Jedność, Kielce 2007.
- GIACONE E., SCHIAVETTA M., *Zabawa na każdy dzień. 183 zabawy grupowe*, Jedność, Kielce 2002.
- GIACONE E., SCHIAVETTA M., *Zabawa na każdy dzień. 152 zabawy grupowe*, Jedność, Kielce 1998.
- HODGES D., *Gdy dzieci się nudzą. 500 zabaw dla dzieci w każdym wieku*, Diogenes, Warszawa 2003.

Monika Kulka

pedagog w Szkole Podstawowej
w Bojszowach

Zmiany w świetlicach po reformie oświatowej

Dariusz Skrzyński

Nowe przepisy przewidują przejściowe regulacje nie tylko dla wychowawców świetlic, ale także dla nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze, w tym kierowników świetlic. Nie zawsze utrzymają oni swoje posady. Ponadto nauczyciele, dla których zabraknie godzin, już 1 września 2017 r. zostaną przeniesieni w stan nieczynny. Jeżeli nie wyrażą na to zgody, dyrektor rozwiąże z nimi stosunek pracy.

Trzy zmiany w organizacji pracy świetlicy

Świetlica funkcjonująca w szkole podstawowej i gimnazjum również będzie podlegała przemianom wprowadzonym reformą oświatową. Nowe przepisy nie przewidują rewolucji. Niemniej jednak ustawa Prawo oświatowe uwzględni pewne modyfikacje (patrz: tabela). Na uwagę zasługują trzy z nich.

Będzie można odwołać kierowników świetlic z przekształcanych szkół

Projektowane przepisy przewidują przekształcanie szkół, w których funkcjonuje świetlica, w jednostki nowego typu. Przypomnijmy, że zgodnie z obcymi regulacjami świetlica może być tworzona w szkole podstawowej lub gimnazjum. Reforma przewiduje stopniowe i ewolucyjne wygaszanie gimnazjów. Na

Zakres	Obecne zasady i regulacje	Nowe przepisy
Tworzenie świetlicy	Obecnie podstawę funkcjonowania świetlic szkolnych określają: art. 67 ustawy o systemie oświaty i rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (§ 7 ust. 1 załącznika nr 2, § 9 ust. 1 załącznika nr 3).	Funkcjonowanie świetlicy w strukturze szkolnej będzie określał art. 103 i 105 ustawy Prawo oświatowe. Świetlica będzie istniała tylko w szkole podstawowej. W związku ze zmianą ustroju szkolnego, tj. wygaszaniem gimnazjów, proponuje się zastosowanie przepisu porządkującego, który polega na wykreśleniu obowiązku organizowania w gimnazjach zajęć świetlicowych. Dla uczniów gimnazjów lub oddziałów gimnazjalnych w innych szkołach realizujących obowiązek szkolny w latach 2017-2019 przewiduje się przepis przejściowy. Będzie można zorganizować dla nich opiekę świetlicową, jeżeli zajdzie potrzeba zapewnienia zajęć świetlicowych.
Regulamin świetlicy	Regulamin najczęściej jest załącznikiem do statutu i określa zasady funkcjonowania świetlicy.	Po zmianach to wprost postanowienia statutu będą określały organizację świetlicy. Szkoły będą miały czas do 30 listopada, żeby zmodyfikować jego postanowienia.
Liczebność grup dzieci w świetlicy	Obecnie pod opieką jednego nauczyciela nie może pozostawać więcej niż 25 uczniów. Zasada ta wynika wprost z ustawy o systemie oświaty.	Po zmianach liczbę uczniów pod opieką nauczyciela wychowawcy w świetlicy określą rozporządzeniem ministra edukacji.

rok szkolny 2017/2018 nie przeprowadza się postępowania rekrutacyjnego do klasy I gimnazjum. Z 1 września 2017 r. likwiduje się klasę I, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowego gimnazjum. Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach, tj. poprzez:

- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w ośmioletnią szkołę podstawową lub włączenie gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej,
- przekształcenie gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum,
- włączenie gimnazjum do liceum ogólnokształcącego albo technikum,
- przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w branżową szkołę I stopnia lub włączenie gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Z 1 września 2017 r. zespół szkół, w skład którego wchodzi jedynie dotychczasowa sześcioklasowa szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum, stanie się z mocy ustawy ośmioletnią szkołą podstawową. W kolejnych latach (2017/2018 i 2018/2019) w przekształconej szkole podstawowej prowadzone będą także klasy dotychczasowego gimnazjum, aż do czasu wygaszenia kształcenia. Podobne rozwiązania zaprojektowano wobec zespołów szkół, w skład których oprócz gimnazjum wchodzi zasadnicza szkoła zawodowa, liceum ogólnokształcące lub technikum.

Decyzja co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji samorządu. W związku z tymi działaniami różna będzie sytuacja prawna dotychczasowej kadry świetlicy.

Kadra świetlicy szkoły podstawowej

1 września 2017 r. dotychczasowa samorządowa szkoła podstawowa stanie się ośmioletnią szkołą podstawową, a nauczyciele dotychczasowej sześcioklasowej szkoły podstawowej staną się nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej. Do 15 maja 2017 r. nauczyciele powinni otrzymać od dyrektora informację o zmianie pracodawcy. Zmiana ta jednak nie ma wpływu na potrzebę modyfikacji umów.

Kadra kierownicza dotychczasowych szkół pozostanie na swoich stanowiskach. Kierownik świetlicy będzie od września 2017 r. kierownikiem świetlicy szkoły ośmioklasowej. W tym przypadku również nie ma potrzeby aktualizować dokumentów kadrowych.

Kadra świetlicy w gimnazjum

W przypadku wygaszanych gimnazjów (tj. takich, które nie będą przekształcały się w szkoły nowego typu lub

nie będą włączane do innych szkół) umowa z nauczycielami zostanie rozwiązana najpóźniej 31 sierpnia 2019 r. Wtedy gimnazja przestaną istnieć. Wcześniej wraz z brakiem naboru w kolejnych latach nauczyciele mogą być zwalniani lub przenoszeni w stan nieczynny.

Kadra świetlicy gimnazjum przekształcanego w szkołę podstawową albo włączonego do szkoły podstawowej

Wychowawcy świetlicy z dniem przekształcenia lub włączenia do szkoły podstawowej stają się nauczycielami świetlicy w ośmioletniej szkole podstawowej. Samorząd może podjąć decyzje o połączeniu albo włączeniu i rozpoczęcia funkcjonowania nowej jednostki od 1 września 2017 r., od 1 września 2018 r. albo od 1 września 2019 r. Do 15 maja roku, w którym nastąpi przekształcenie lub włączenie, dyrektor pisemnie informuje pracowników o zmianie pracodawcy.

Z dniem przekształcenia gimnazjum albo włączenia go do liceum, technikum lub branżowej szkoły I stopnia nauczyciele świetlicy gimnazjum stają się nauczycielami tych szkół.

Kierownik świetlicy gimnazjum przekształconego w szkołę podstawową pozostaje nadal kierownikiem świetlicy, ale już w szkole podstawowej.

Nieco inne reguły będą obowiązywały w przypadku połączenia gimnazjum ze szkołą podstawową, wskutek czego gimnazjum stanie się oddziałem gimnazjalnym. Wtedy zarówno kierownik świetlicy w szkole podstawowej, jak i w gimnazjum (jeżeli są) zostają odwołani ze stanowiska z końcem roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, z początkiem którego następuje włączenie gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej. Odwołania dokonuje dyrektor szkoły.

Przykład

Gimnazjum zostanie włączone do szkoły podstawowej w tej samej gminie 1 września 2017 r. Kierownik świetlicy szkolnej w szkole podstawowej (gimnazjum nie ma kierownika) zostanie odwołany ze stano-

wiska 31 sierpnia 2017 r. Od 1 września 2017 r. dyrektor szkoły podstawowej powołuje nową osobę (lub tę samą) na stanowisko kierownika świetlicy.

Kadra świetlicy gimnazjum przekształcanego albo włączonego do szkół średnich

Z dniem przekształcenia gimnazjum albo włączenia go do liceum, technikum lub branżowej szkoły I stopnia nauczyciele świetlicy gimnazjum stają się nauczycielami tych szkół. Nie ma potrzeby modyfikacji umów. Do 15 maja w roku, w którym nastąpi przekształcenie albo włączenie gimnazjum, nauczyciel powinien otrzymać pismo informujące go o zmianie pracodawcy.

Takie same zasady przy przekształceniu w ramach zespołów szkół

1 września 2017 r. zespół szkół, w skład którego wchodzi dotychczasowa szkoła podstawowa i gimnazjum, staje się ośmioletnią szkołą podstawową. Również z tym dniem zespół składający się z gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej staje się szkołą branżową I stopnia, a nauczyciele świetlicy stają się nauczycielami – odpowiednio – szkoły podstawowej i szkoły branżowej. Do 15 maja 2017 r. powinni otrzymać od dyrektora dotychczasowego zespołu pisemną informację o zmianie pracodawcy. Dotychczasowy kierownik świetlicy w zespole pozostanie na swoim stanowisku. Te same zasady stosuje się do nauczycieli zespołów składających się z gimnazjów i liceów lub gimnazjów i techników.

Przykład

Zespół szkół (gimnazjum i szkoła podstawowa) 1 września 2017 r. ulega przekształceniu w 8-klasową szkołę podstawową. Dyrektor zespołu staje się dyrektorem szkoły podstawowej. Wicedyrektorzy oraz inne osoby zajmujące stanowiska kierownicze, w tym kierownik świetlicy, w zespole szkół zachowują dotychczasowe stanowiska.

Ruch kadrowy w świetlicach po wprowadzeniu reformy

Od 1 września 2017 r. w ośmioletniej szkole podstawowej rozpoczną naukę uczniowie klasy VII (absolwenci klasy VI dotychczasowej sześcioklasowej szkoły podstawowej), którzy 1 września 2018 r. będą pierwszymi uczniami klasy VIII tej szkoły. W związku ze wzrostem liczby klas zajdzie konieczność zatrudniania dodatkowej kadry, również do pracy w świetlicy. Pierwszeństwo w zatrudnieniu będą mieli nauczyciele zwolnieni z gimnazjów lub przeniesieni w stan nieczynny.

Monitoring wolnych miejsc pracy w szkołach do 31 sierpnia 2023 r. będzie prowadził kurator. Jeżeli dyrektor będzie chciał zatrudnić dodatkowego nauczyciela, np. do pracy w świetlicy, będzie musiał zgłosić to do kuratora, który poinformuje na stronie internetowej kuratorium o wolnych stanowiskach.

Poniżej zamieszczam zestawienie ograniczeń kadrowych, które będą dotyczyły również wychowawców świetlic.

W większości przypadku są to regulacje dotyczące nauczycieli gimnazjów, bo to oni mogą mieć problem z utrzymaniem zatrudnienia. Po włączeniu gimnazjów do szkół średnich (liceów, techników, szkół branżowych I stopnia) nie będzie bowiem podstawy prawnej do dalszego funkcjonowania świetlic, poza okresem przejściowym w latach 2017-2019, kiedy to będzie można organizować świetlice dla uczniów oddziałów gimnazjalnych w przekształconych szkołach.

Źródła:

- projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (w wersji przyjętej przez rząd 8 listopada 2016 r. i przekazanej do prac parlamentarnych),
- projekt ustawy Prawo oświatowe 9 (w wersji przyjętej przez rząd 8 listopada 2016 r. i przekazanej do prac parlamentarnych).

Dariusz Skrzyński

prawnik, specjalista z zakresu prawa oświatowego, prawa pracy i prawa autorskiego

Zagadnienie	Obecny zakres regulacji	Zakres regulacji w okresie reformy do 31 sierpnia 2019 r.	Miejsce zatrudnienia
Awans zawodowy	Awans zawodowy może realizować nauczyciel zatrudniony w wymiarze co najmniej 1/2 pensum.	Nauczyciel może kontynuować wcześniej rozpoczęty staż na kolejny stopień awansu zawodowego, bez względu na wymiar zatrudnienia, pod warunkiem, że podjął zatrudnienie w szkole nie później niż 12 miesięcy po ustaniu poprzedniego stosunku pracy i za okres dotychczas odbytego stażu otrzymał pozytywną ocenę dorobku zawodowego. Ta zasada dotyczy również nauczycieli gimnazjów, którzy rozpoczęli lub kontynuują staż w szkołach, w których są prowadzone klasy dotychczasowego gimnazjum	Gimnazjum
Dodatkowe zatrudnienie nauczyciela	Przepisy nie przewidują ograniczeń w podejmowaniu dodatkowego zatrudnienia. Nie trzeba pozyskiwać zgody obecnego pracodawcy na dodatkowy angaż.	Podjęcie lub kontynuowanie dodatkowego zatrudnienia w innej szkole lub placówce przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć wymagać będzie uzyskania pisemnej zgody dyrektora szkoły, w której zatrudniony jest ten nauczyciel. Brak takiej zgody stanowić będzie podstawę do rozwiązania z nauczycielem stosunku pracy z końcem roku szkolnego za trzymiesięcznym wypowiedzeniem.	Każda szkoła podlegająca pod Kartę Nauczyciela
Przeniesienie nauczyciela	Tylko nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania można przenieść na inne stanowisko lub do innej szkoły. Możliwe jest przeniesienie nauczyciela bez jego zgody przez organ prowadzący w razie konieczności zapewnienia obsady na stanowisku nauczyciela z wymaganymi kwalifikacjami odpowiadającymi potrzebom programowym szkoły.	Będzie możliwe przeniesienie nauczyciela zatrudnionego również na umowę o pracę. Nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania lub na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (bez względu na wymiar zatrudnienia) będzie mógł być przeniesiony na własną prośbę lub z urzędu za jego zgodą na inne stanowisko w tej samej lub innej szkole, w tej samej lub innej miejscowości, na takie samo lub inne stanowisko (art. 18 Karty Nauczyciela). Jednocześnie nie będzie konieczne zapewnienie przeniesionemu nauczycielowi mieszkania służbowego oraz miejsca pracy dla małżonka będącego nauczycielem. Nie można przenosić nauczycieli mianowanych bez ich zgody (nie obowiązuje art. 19 KN).	Każda szkoła podlegająca pod Kartę Nauczyciela
Rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 20 KN	Rozwiązanie stosunku pracy w razie likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć.	Do nauczycieli gimnazjów nie ma zastosowania art. 20 KN w latach szkolnych 2017/2018 oraz 2018/2019. Nauczycieli gimnazjów zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę na czas nieokreślony, których dalsze zatrudnienie z uwagi na wygaszenie kształcenia w gimnazjum nie jest możliwe, przenosi się w stan nieczynny lub – gdy nie wyrazi zgody – rozwiązuje się stosunek pracy albo ogranicza wymiar zatrudnienia. Ograniczenie zatrudnienia może nastąpić do 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć lub niższego, uzasadnionego względami organizacyjnymi gimnazjum. W tym przypadku wynagrodzenie nauczyciela ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do wymiaru ograniczonego zatrudnienia. Do rozwiązania stosunków pracy w gimnazjach dojdzie z końcem roku szkolnego 2018/2019. Nauczyciele otrzymają z tego tytułu odprawy.	Gimnazjum
Uzupełnienie etatu	Organ prowadzący szkołę może nałożyć na nauczyciela obowiązek podjęcia pracy w innej szkole na tym samym lub na innym stanowisku, w celu uzupełnienia pensum w wymiarze nie większym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć. W wypadku niewyrażenia zgody nauczyciel otrzymuje wynagrodzenie za część obowiązkowego wymiaru zajęć.	Kolejną zmianą jest umożliwienie nałożenia na nauczyciela obowiązku uzupełniania etatu w innej szkole nawet wówczas, gdy nauczyciel jest zatrudniony w szkole macierzystej w wymiarze niższym niż 1/2 etatu.	Każda szkoła podlegająca pod Kartę Nauczyciela
Urlop dla poratowania zdrowia	Urlop zdrowotny może być udzielony jednorazowo maksymalnie na rok.	W roku szkolnym 2018/2019 nauczycielom wygasających gimnazjów urlopu dla poratowania zdrowia udziela się na okres nie dłuższy niż do 31 sierpnia 2019 r.	Gimnazjum